

Gavrucza Tibor

Székelyhíd

Gavrucza Tibor képzőművészi tehetsége Kristófi János festőművész irányítása alatt kezdett kibontakozni a nagyváradi Népművészeti iskolában. Érettségi után a kolozsvári Ion Andreescu Főiskola grafika szakára felvételizett, ahol a szakból sikeresen vizsgázott, azonban sikertelen román írásbeli vizsgája miatt nem jutott be. Így jelentkezett a kolozsvári Teológiára, s miután bejutott, a kolozsvári Népi Művészeti Iskolában folytatta képzőművészeti tanulmányait. 2003 óta a Tibor Ernő Galéria tagja.

Művészi pályafutásának eredményeiről kiállításainak hosszú sora tanúskodik. A csoportos tárlatokon kívül, melyeknek színhelyei Nagyvárad, Szatmár, Kolozsvár, Eccaussines (Belgium) és Székelyhíd voltak, a következő egyéni kiállításaival jelentkezett a nyilvánosság előtt: 2004: *Álmod az Érmellék* címmel: Nagyvárad, Székelyhíd, Szalacs, Hegyközszentmiklós; 2005. december 4–16.: Debrecen, Nagytemplom; 2005. december 18. – 2006. január 6.: Cegléd, Nagytemplom; 2006. január: Kőrösszegapáti, Nagyrábé, Művelődési Ház; 2006. február 20 – március 11.: Vámospercs, Művelődési Ház; 2006. április 3–18.: Zsáka, Rhédey Kastély; 2006. április 20 – május 4.: Nádudvar, Ady Endre Művelődési Ház; 2006. május 11–31.: Püspökladány, Dorogi Márton Művelődési Ház; 2006. június 14.: Berettyóújfalu; 2006. július 23.: Balatonfüred; 2006. augusztus 1–19.: Barantó; 2006. augusztus 19–20.: Ottomány; 2006. szeptember 1.: Székelyhíd, *Érmelléki őszi* címmel (csoportos); 2006. szeptember 16–30.: Gyermely; 2006. október 7–15. Érmihályfalva – Dióverő ünnep; 2006. november 20 – december 21.: Esztergom, Bazilika; 2007. február 15 – március 13.: Nagybánya; 2007. március 18–31.: Sopron; 2007. június 17 – július 7.: Enying; 2007. augusztus 31 – szeptember 7.: *Érmelléki őszi* címmel, Székelyhíd (csoportos); 2007. szeptember 6–20.: Nagyvárad, *A nyár színei* címmel, T. E. Galéria (csoportos).

Művészetéről szólva hadd idézzük Dudás Gyula festőművész szavait, aki ekképpen nyitotta meg Gavrucza Tibor székelyhídi festő-lelkész nagybányai kiállítását (Teleki Magyar Ház, 2007. február 15.):

„Valahányszor egy kortárs kollégának képeiről kell beszélnem, illetve kiállítást bemutatnom, két dolog foglalkoztat. Először is büszkeséggel telek el; de ugyanakkor egyfajta dilemma van bennem: Mint alkotóművész tudok-e eléggé objektíven szólni az alkotásról? Nem kerekedik-e felül bennem egyfajta szakmai irigység? Mennyivel könnyebb dolga van a műkritikusnak. Nála nem áll fenn a szakmai irigység. Csak az alkotások művészi és esztétikai kvalitás szemszögéből szól a munkákról. Régen megmondta a zebegényi Szőnyi István: *A művészetben mindennekfölött és kizárólag csak a kvalitás a fontos.* Nem az a fontos, hogy mikor és ki alkotta a művet, hanem annak belső értéke, kvalitása.

A magyar festészetben Szinyei Merse Pál *Majális* című képével megelőzte a francia impresszionizmust. Sajnos, az akkori akadémista szellem atyja, Keleti Gusztáv *szjndelírúmnak* nevezte ezt a műalkotást, eme kijelentésével pedig letargikus hallgatásba kergette alkotóját.

ÁLMOM AZ ÉRMELLÉK

Gavrucza Tibor akvarelljei

Kiállítás a debreceni Nagytemplomban

2005. december 4 – 16.

A Münchenből Nagybányára költözött Hollósy Simon vezette iskola sem tudott még sokat a franciaországi impresszionizmusról. Csírája viszont már a levegőben volt, így az új forradalmi kezdeményezők új szellemet hoztak létre, s ez által itt, Nagybányán megteremtették a modern magyar piktúrát. Ennek az új szellemnek köszönhető, hogy az újat szerető művészek csak úgy özönlöttek ide a világ minden tájáról. Persze ne feledkezzünk meg arról sem, hogy az új szellem kialakulásához nagyban hozzájárultak az úgynevezett *neosok*, akik megjárva Párizst hozták ide az ott tapasztalt Matisse-féle új szellemet és tették ezt akkor is, ha kezdetben bizony nem kis összetűzésbe kerültek a Hollósyék által képviselt szellemmel.

Tettem ezt a kis kitérőt, mert végignévezve ezen a kiállításon, úgy vettem észre, hogy alkotójuknak, Gavrucza Tibornak, aki először mutatkozik be a tisztelt nagybányai művészet-szerető közönségnek, sokkal több köze van az impresszionizmushoz, mint bármilyen más stílushoz. Annál is csodálatra méltóbbak ezek az alkotások, mivel alkotójuk fő foglalkozásban nem festő, hanem református lelkész. [...]

Nagyon érdekes egyéniséggel állunk szemben, hiszen Gavrucza Tibor nem elégedett meg csak annyival, hogy a templom szószékéről szóljon református hívei lelkéhez, hanem különböző kiállításokon is, szebbnél szebb munkáival. Szerintem a kettő nagyon jól kiegészíti egymást, hiszen egyik is, másik is az emberi lélekhez szól. Ezidáig 17 egyéni kiállítása volt, ebből 5 idehaza, 12 Magyarországon.

A természetbe nagyon jó elmerülni addig, ameddig olyan állapotban látjuk, ahogyan azt a Jóisten megteremtette, ránk hagyta. Amikor a természetben vagy egy szép kiállításon járkálunk, úgy érezzük, mintha templomban járnánk.

Kérem, nézzék csak meg figyelmesebben ezt a kiállítást, nekem az első pillanattól kezdve az volt az érzésem, mintha nem kiállításon, hanem templomban járkálnék. Ez a jelenség egyébként érvényes minden kvalitásos kiállításra. De ez a jelenség ezen a kiállításon mintha hangsúlyozottabban jelentkeznék. Úgy érzem, a képekről ugyanaz az áhítat árad, amilyen áhítattal a tiszteletes szól kedves híveihez a szószékről.

A kiállított akvarellek arról tanúskodnak, hogy alkotójuk nagyon érzékeny lélek. Szívvel-lélekkel ragaszkodik ahhoz, amit tesz. Jelen esetben megszállottja az érmelléki tájnak, amit gyönyörű akvarelljeiben igyekszik megjeleníteni. Azt a gyönyörű tájat, amit

annak idején Ady Endre is nem egy versében olyan szépen megírt. Ehhez kiválasztotta azt az akvarelltechnikát, az úgynevezett angol-vizes technikát, amellyel lehetővé teszi, hogy lehetőleg színharmóniákat, tónusokat hozhasson létre. Nagyon jól ráérezett arra, hogy az érmelléki táj megfelelő visszaadásához ez az akvarelltechnika a legmegfelelőbb.

Amikor Dávid Lajos, a TMH vezetője kezembe adta a Gavrucza kollégám – remélem, nem veszi rossz néven, hogy festőkollégának titulálom (csak zárójelben jegyezem meg: ha annak idején édesapámra hallgatok, ma én is pap lennék, csak hát 1949-ben, amikor én érettségiztem, merész dolognak tűnt, azon kívül számomra másként volt megírva) – de visszatérve elkezdettem gondolatomhoz: amikor átlapoztam a kezembe kapott reprókkal teli Gavrucza-naptárt, anélkül, hogy valamit is tudtam volna, az volt az érzésem, hogy en-

nek az embernek sok köze van a Nagyváradon élő kitűnő festőművészhez, Kristófi Jánoshoz. Ugyanez a festői érzékenység árad a Gavrucza képekről is, ami a Kristófi képekről. Amikor életrajzi adatait átolvastam, és talákoztam a Kristófi nevével, büszke vagyok, hogy érzésem nem csalt. Csakhamar kitűnt, hogy Gavrucza tiszteletes sokat látogatta Nagyváradon a Kristófi János által vezetett népművészeti iskolát. Bevallása szerint ettől teológus hallgatóként sem vált meg, Kolozsváron is folytatta ezt, sokszor be-bejárt a főiskolára krockizni, meg a Borghida művészettörténet óráira is. Tehát a teológia miatt nem szakított a képzőművészettel.

Az álmoknak nincs határa, írja róla egyik méltatója. Valóban, Gavrucza Tibor úgy festi meg az érmelléki tájat, de még virágcsendéleteit is, mintha egy álomvilág venné körül. Nagyon odafigyel arra, hogy ne azt fesse, amit lát, hanem azt, ami érzelmvilágára hat. Atértékeli, átfogalmazza, valahogyan átszűri azt belső lelki világán, tehát a látványt nem lemásolja, hanem igyekszik azt úgy megfesteni, ahogyan az érzelm világára hatott; és ez az igazi művészet. Ez adja meg azt a bizonyos „aranykarátot”, amivel a Gavrucza-képek is rendelkeznek. Végignézve a kiállítás anyagán, az emberben Vivaldi *Évszakok* című művének akkordjai csendülnek fel.

Ezt a kiállítást nézegetve, úgy érezzük, belépést nyerünk egy új világba. A festő ezt a jobb és szebb világot igyekszik megörökíteni, és nézőivel is megláttatni. A természet költői: magával ragad, észre sem vesszük, máris átalakítja érzelmvilágunkat. Nem az a fontos, hogy a festő hogyan fest, hanem hogy amit fest őszinte, szívből jövő legyen. Igyekezzen felkelteni az emberek figyelmét, hasson szépérzékükre. Teremtse meg a kapcsolatot képein keresztül a nézőkkel.

Ennek a kiállításnak nagy erénye éppen abban rejlik, hogy alkotójuknak sikerül könnyűszerrel megteremteni ezt a kapcsolatot kép és szemlélő között. Pedig motívumai nem különlegesek. Az egyszerű, Érmellékre jellemző motívumok jelennek meg képein: fák, bokrok, árterület, víz; de attól válnak olyan emberközelié, hogy festménnyé alakultak.

Én a magam nevében, de a nagybányai művészetszerető közönség nevében is megköszönöm Gavrucza Tibornak, hogy elhozta hozzánk ezt a szép kiállítást, és kellemes perceket szerez nekünk: míg idebent a szebbnél szebb képeket nézegetjük, teljesen megfeledezünk, hogy odakint milyen cudar világ van.

Befejezés előtt még csak annyit, hogy Gavrucza Tiborban nemcsak a jó lelkészt és festőt ismertünk meg, hanem – ahogyan azt több méltatója is hangsúlyozta többször is – kitűnő közéleti embert is, aki mindent elkövet hívei lelki üdvösségének egyensúlyban tartásához. De kitűnő férj és családapa is, aki ugyanezt a meleg egyensúlyt igyekszik megteremteni otthon, családja körében.

Végezetül még csak ennyit: *Szól a szegény királyné egyre balkuló bangon: Csaba, a legkisebb fiam! Nagyobb testvéreid mind elvitték a kincset, meg ami mozdítható volt. Megint elkéstél. Ami maradt, már önmagában nem érték, de ha okosan használgátok, sokra mehettek vele. Ez ohysmi, amit senki sem lát, sem mikor kezébe adom, sem mikor kiviszed a palotából. A fontos, hogy úgy érezd, a kezébe van, s okossággal használd a világ végezetéig.*

Végignézve a kiállított munkákon, meggyőződhetünk afelől, hogy Gavrucza tiszteletes nagyon okosan és ügyesen használja fel ezt az ajándékot. A továbbiakra is Isten áldását kérem Gavrucza Tiborra, hogy tudja valóra váltani célkitűzéseit: úgy is, mint lelkész, de mint festő és közéleti ember is. Mindehhez további erőt, egészséget! Ugyanakkor kedves családja továbbra is igyekezzék megteremteni otthon azokat a feltételeket, amelyek elengedhetetlenek a jó alkotáshoz. Magam is alkotó lévén tudom, nem könnyű, de a nemes cél érdekében mégis minden áldozatot meg kell hozni.